

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Докторска програма „Кинознание, киноизкуство и телевизия“

Департамент „Кино, реклама и шоубизнес“

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертация за присъждане на научно-образователна степен „доктор“ по
професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност
05.08.03. Кинознание, киноизкуство и телевизия

УНИВЕРСИТЕТСКАТА ТЕЛЕВИЗИЯ НА НБУ

МЕЖДУ ОПИТА И НОВАТОРСТВОТО

Докторант: ас. Борислава Димова

Научен ръководител: проф. д-р Светла Христова

София

2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	4
ГЛАВА 1. УНИВЕРСИТЕТСКАТА ТЕЛЕВИЗИЯ КАТО АЛТЕРНАТИВА И ЕТАПИ В РАЗВИТИЕТО НА ПРОЕКТА ЗА НБУТВ	7
1.1. Университетската телевизия като алтернатива.	7
1.1.1. Кратка история на телевизията	7
1.1.2. Телевизионни модели.	7
1.1.3. Мисия на новия модел - университетска телевизия.....	7
1.2. Анализ на концепцията за създаване и развитие на НБУТВ, предложена от проф. д-р Иво Драганов в „Четвъртата възможност – университетска телевизия“.	8
1.3. Продукция на НБУ, детерминираща нуждата от създаване на НБУТВ.	9
1.3.1. Майсторски клас на проф. Георги Дюлгерев.....	9
1.3.2. Фестивалът „Ню Уейв“	9
1.3.4. Проект „Рекламна академия“	9
1.3.4. Проект „Театрална совалка 2020/21“	9
1.3.5. Майсторски клас на Райна Кабаиванска	10
ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА 1	10
ГЛАВА 2. ВЪЗМОЖНИ ПОСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА НБУТВ	11
2.1. Поколението Z. Характеристика на новите потребители и новите създатели на аудиовизуално съдържание днес.	11
2.2. Изграждане на НБУТВ като вид социална мрежа. Проект за непрекъснато паралелно създаване и разпространение на дигитално аудиовизуално съдържание от всички в НБУ/ „Проектът“/.	12
2.3. Включване на НБУТВ в образователния процес.	14
ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА 2.....	16
ГЛАВА 3. НОВАТОРСКИ ПОДХОДИ В СЪЗДАВАНЕТО НА АКТУАЛНО СЪДЪРЖАНИЕ ЗА НБУТВ	16
3.1. Реализирани проекти в изследване на настоящите възможности пред НБУТВ и РТЦ на НБУ в периода 2020-2022 г.....	17
3.1.1. Създаване на първото изцяло виртуално студентско предаване на НБУ „Език под лупа“.....	17
3.1.2. Първо хибридно студентско предаване на НБУ „Професия: Студент“	18
3.1.3. Лицата на НБУ.....	19
3.1.4. Времето на Европа.....	19
3.1.5. Изводи от реализираните досега проекти за бъдещата НБУТВ.....	20
3.2. Преглед и анализ на предложените от проф. д-р Иво Драганов идеи и предавания за бъдещата програма на НБУТВ и изследване на възможността за тяхната реализация към настоящия момент	20
3.2.1. Концепция "Новини"	21

3.2.2. Концепция "Публицистика".....	21
ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА 3.....	22
ГЛАВА 4. НОВИ ИДЕИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА БЪДЕЩАТА ПРОГРАМА НА НБУТВ.....	23
4.1. Концепция за развитие на НБУТВ под формата на два дигитални канала: НБУТВ и НБУТВ филм по моделите на National Geographic Channel и Netflix	23
4.2. НБУТВ като НБУТВ филм по примера на National Geographic Channel.....	23
4.3. Научнопопулярни и образователни филмови поредици, подходящи за НБУТВ филм по модели от платформата Netflix.....	Error! Bookmark not defined.
4.4. Документални, научнопопулярни и образователни филми, създадени от преподаватели, студенти на НБУ в департамент „Кино, реклама и шоубизнес“, подходящи за програмата на НБУТВ филм.....	24
4.5. Програма на НБУТВ	24
4.6. „НБУТВ представя“ – магазинно предаване	25
ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА 4.....	26
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	26
РЕЗУЛТАТИ	29
БИБЛИОГРАФИЯ.....	30
ПРИЛОЖЕНИЯ.....	33

УВОД

Университетските телевизии по света се зараждат през 60-те години на миналия век. Опитът им ги превръща в особен вид корпоративно средство за масова информация, претендиращо за собствен медиен сегмент, но способно да излезе и извън пределите на своята корпоративна затвореност. Мисията им е да съгласуват дейността си с мисията на конкретното висше учебно заведение, в което възникват, като едновременно с това отговарят на мисията и на висшето образование като цяло.

В последните две десетилетия идеята за университетска телевизия на НБУ се развива, но множество икономически фактори и липсата на технологична база осуетяват цялостното изпълнение на намеренията на първопроходниците. В настоящия момент, след успешното завършване на проекта по изграждането на нова модерна база- Радио телевизионен център /РТЦ/ в корпус 3 на НБУ, включваща собствен специализиран ТВ студийен комплекс, е необходимо да се анализират основните предложени теоретични концепции за бъдещата медия, факторите, затрудняващи и до днес създаването на успешен локален модел на студентска телевизия, да се изследват също производствените възможности, с които НБУ разполага, да се открият и определят вкусовете на очакваната аудитория от съвременни млади хора, в търсене на успешен модел за реалния старт на инициативата.

Предмет на настоящото изследване е университетската телевизия на НБУ (НБУТВ, използвано наименование в проекта за развитие на РТЦ). Идеята за създаването ѝ се заражда още във визионерските години на НБУ /1996/, а десетилетие по-късно започва и работата по проучване и оформяне на подходяща концепция за нейната реализация. Така близо 20 години след първоначалната идея, възможна мисия и програмни идеи за бъдещата НБУТВ се описват от проф. д-р Иво Драганов в трудовете му „Телевизионното програмиране в общия аудиовизуален контекст“ и „Четвъртата възможност – университетска телевизия“. Последната книга е базов обект на анализ в дисертацията, също както новосъздаденият РТЦ в НБУ и реализираната продукция след стартиране на дейността му.

Цел на настоящия текст е изследването на перспективите и задачите в един незавършен проект за университетската телевизия на НБУ в непосредствената близост до неговото реално начало.

Въз основа на теоретичния фундамент на първопроходците за телевизия на НБУ, в текста се изследва натрупаният опит и новаторски подходи в създаване на конкретен практически модел за функциониране на НБУТВ днес.

Задачи в анализа на емпиричните изследвания са да се установи дали НБУТВ категорично притежава качества в несравнимо предимство пред други аналози в България, по отношение на възможността да получава академична подкрепа на тотално ниво на експертиза в огромно разнообразие от области по всяко време.

Мотивите ми да направя настоящото изследване, като вече опитен телевизионен режисьор и млад преподавател по специалността в НБУ, са да откроя и изследвам

факторите, влияещи на успешното „излитане“ на НБУТВ в днешната, различна от вчера, среда. Бих искала да откроя, анализирам, внедря и развия в програмата на НБУТВ основно интересите на поколението, родено около прага на 2000 - та година, наричано още поколението Z, което днес е генерална част студентите на НБУ.

“Z е първото поколение, родено в свят, където всеки физически обект /хора и места/ имат цифров еквивалент. В представите на поколението Z реалният и цифровият свят по естествен начин са преплетени. Виртуалният свят просто е станал част от техния реален свят.”¹ За представителите на това поколение интернет се превръща в традиционен и почти единствен начин за получаване на информация, за разлика от повечето представители на предходните поколения, които още разчитат и на класическите медии в лицето на телевизията, радиото и печата.

В този смисъл пред НБУТВ се изправя задачата да създаде различна медия от нулата, но и традиция от нулата в буквален /всяко начало е ново/ и отчасти в преносен смисъл /нов вид медия/, импониращи на вкусовете и търсенията на младите днес.

Медийният експерт Роджър Фидлър в изследването си „Медиаморфоза. Да разберем медиите“ казва: „На новите медийни технологии винаги им е необходимо повече време от очакваното, за да постигнат търговски успех. Обикновено им отнема поне едно човешко поколение (20-30 г.), за да изминат път от изпитанието на идеята до широкия прием.“²

Задачите на дисертацията са следните:

- очертаване перспективата на образователен и телевизионен проект от нов вид с експертната на преподаватели и със студенти, паралелно обучаващи се да го създават;
- да се утвърди нова визия за НБУТВ като вид социална мрежа;
- да се проучат условията за създаването на този нов комуникационен модел;
- да се обоснове необходимостта от включване на иновативни подходи в учебно-образователния процес в НБУ;
- да се създадат аудио-визуални продукти за целите на научноизследователската дейност на настоящата дисертация.

Методология на изследването

Методологията за реализиране на изследването е свързана с постигането на целите му: сравнителен анализ на различни теоретико-практически изследвания от областта на медиите в дигиталната ни съвременност, Case Study методология чрез интервюта със студенти и преподаватели, комбиниращи количествени и качествени подходи за целите на теоретичния анализ. Чрез използването на интервюта изследването цели да получи допълнителна информация и детайлни данни за проблематиката на проекта НБУТВ. Важен метод е анализът на информация, свързана със социологически и други данни от различни телевизии, социални интернет мрежи, имащи отношение към

---

¹ David Stillman. *Gen Z @ Work*. Harper Collins, 2017

² Фидлър, Роджър. *Медиаморфоза. Да разберем медиите*. Издателска къща „Кралица Маб“, 2005 г.

темата, изследвания, свързани с психологията на възприятие на поколението Z и изследвания чрез практически реализираните първи проекти в новия РТЦ на НБУ.

Методите, събраните и обработени материали, както и последователността при провеждане на проучванията в дисертацията ще бъдат прецизно и точно описани, така че да позволяват ясно разбиране на същността на извършените изследвания, както и възможността за бъдещето им възпроизвеждане от други изследователи.

Възприети ограничения в разработката са предпоставени главно от факта, че НБУТВ реално днес все още не съществува. По тази причина фокусът на изследването се насочва върху проучването при какви обстоятелства, в каква форма и как новата медия би могла да се реализира успешно в настоящия момент.

Защитаваната теза в дисертационния труд е, че НБУТВ може да се превърне в алтернатива на конвенционалните телевизии, в работещ модел на университетска медия и във вид дигитална мрежа със собствен канал, чрез който да се открият интересите на аудитория от съвременни млади зрители. Очакваните резултати се доказват в текста при наличие на определени условия.

ГЛАВА 1. УНИВЕРСИТЕТСКАТА ТЕЛЕВИЗИЯ КАТО АЛТЕРНАТИВА И ЕТАПИ В РАЗВИТИЕТО НА ПРОЕКТА ЗА НБУТВ

Първа глава от изследването поставя мястото на университетската телевизия на НБУ в контекста на времето, в което предстои нейното действително начало. Кратко са представени основните етапи в раждането на телевизията като средство за масова информация, основните видове телевизионни модели и къде открива своето място университетската телевизия като възможна тяхна алтернатива през примери на световни и български университетски медии. В главата се разглеждат и анализират важни акценти в единствената предложена концепция за бъдещата университетска телевизия на НБУ в книгата на проф. д-р Иво Драганов „Четвъртата възможност- университетска телевизия“ и се поставя фокус върху няколко от най-успешните проекти на НБУ, създадени през годините, детерминиращи днес нуждата от създаване на университетски телевизионен канал –НБУТВ, който би могъл да отразява всички университетски достижения.

1.1 Университетската телевизия като алтернатива.

1.1.1. Кратка история на телевизията

В подглавата се проследява раждането и развитието на телевизията като средство за масова информация. Проследява се превръщането на образите в победители над съдържателното послание.

1.1.2. Телевизионни модели

Проследяват се кратко видовете телевизии като модели – държавна, обществена и търговска. Акцентира се върху разликите във финансирането и целевите аудитории. Прави се извод, че на този етап не съществуват „чисти“ модели. Преобладава смесеният.

1.1.3 Мисия на новия модел - университетска телевизия.

Текстът разглежда примери в развитието на университетски телевизии във Великобритания и САЩ. Очертават се типичните предавания и програми, характерни за университетската телевизия като цяло. Акцентира се и върху студентски медии, които се превръщат и в алтернатива на обществените телевизии. Част от изводите се насочват в обобщаване на тенденция за преминаване на студентските медии от конвенционален ефир в дигиталното пространство. Анализират се трудностите пред локалните аналогични модели на университетски телевизии /Телевизията на СУ – АМТВ/.

1.2. Анализ на концепцията за създаване и развитие на НБУТВ, предложена от проф. д-р Иво Драганов в „Четвъртата възможност – университетска телевизия“

Във своя труд „Четвъртата възможност – университетска телевизия“ /2017, НБУ/ проф. д-р Иво Драганов развива идеята, чрез създаване на своя собствена университетска телевизия /наричана от него DREAM TV/, НБУ да изгради корпоративен имидж на институцията и да подпомогне по-качественото образование, създавайки конкурентноспособни специалисти.

След общ анализ на основните предложения в концепцията и възможностите пред НБУ и РТЦ в момента изводите показват, че:

В началото на 2022 създаването на нова, модерна практическа учебна база в НБУ /РТЦ/, която да погълне потоците от специалисти, работещи и обучаващи се в сферата на аудиовизуалните изкуства в университета, е факт. Опитът в експлоатацията на РТЦ на НБУ, макар и кратък, изправя обаче все по-ясно неговите директори и мениджъри пред предизвикателството да намерят по-добър синхрон между всички осъществявани дейности на територията на комплекса и на ниво планиране, и в реализацията на повече съвместни проекти между изградените в него УПИЗИ / учебно- практически и изследователски звена /. Разбирането и съобразяването с появяващите се управленски разлики в производството на собствена аудиовизуална медия във формата на телевизия и административното ръководство на една образователна структура се очертава като бавен и сложен процес. Колебанието в официалния избор на управленски модел за бъдещата университетска медия също оказва негативно влияние в постигане на по-бързи и категорични резултати. Важно е да се изясни дали тази нова телевизия на НБУ ще получи правото да бъде ръководена и създавана от студенти или ще бъде управлявана от преподаватели и висша администрация на университета, но реализирана от студенти. А този избор категорично би трябвало да следва дефинираната по-ясно аудитория, която НБУТВ ще иска да постигне.

Изграждането на ТВ студиен комплекс в РТЦ е следвало и следва изцяло препоръките и формата на една конвенционална телевизия. В чисто производствен смисъл изграден по този начин ТВ студиен комплекс в РТЦ ще има винаги нужда от специализирана експертна дейност на обучени професионалисти в съответните звена. Експлоатацията на този скъп и сложен ресурс не повтаря и не може да наподобява елементарната технология по създаване и споделяне на аудиовизуално съдържание в социалните медии и платформи днес, което е достъпно като дейност и за непрофесионалисти. В настоящия момент лекотата, с която младежите създават, намират и откриват себе си чрез дигиталните платформи, превръща както едностранния, така и двустранния комуникационен модел на телевизиите в архаизъм. Днес всеки млад човек търси начини да каже сам нещо на всички / идея и желание за постигане на многопосочен модел в правенето на телевизия споделя и проф. Иво Драганов/. И въпросът, който днес се появявава пред НБУ и бъдещата НБУТВ, е дали формата на конвенционална телевизия е това, което иска да прави и иска да консумира младото дигитално поколение, и в частност студентите на НБУ.

Обучението на млади професионалисти в правенето на стандартна телевизия все още е важно, но голяма част от новото поколение започва да се ориентират повече към други форми на професионална реализация в сферата на аудиовизията, като най-често тези възможности се търсят в интернет пространството и по-малко в универсалните телевизии. Появява се ясно тенденция на отлив от конвенционалната телевизия в полза на дигиталните платформи.

В главата се разглеждат детайлно перспективите за възможна трансформация на концептуалните предложения на проф. Драганов в изграждане на по-модерна и по-адекватна форма за НБУТВ днес.

1.3. Продукция на НБУ, детерминираща нуждата от създаване на НБУТВ.

Създаването на университетската телевизия на НБУ и модулите в нейната програма задължително трябва да предоставят платформа за споделяне с аудиторията на най-интересните и важни инициативи на НБУ, реализиращи се през годините. За 30 - годишната история на университета са се осъществили неизброимо количество атрактивни, важни и полезни проекти. Изследването не би могло да очертае всички, но поставя акцент върху част от най-успешните инициативи на НБУ, като :

1.3.1. „Майсторският клас“ на проф. Георги Дюлгерев, който предоставя бъдеща възможност на НБУТВ да превърне своите зрители в свидетели от първо лице на създаването на професионална кинопродукция от млади хора в България, а след това да прожектира заснетите филми в новия модерен киносалон в РТЦ на НБУ;

1.3.2. Проектът „Рекламна академия“, чиято форма би била изключително подходяща да се развие в един телевизионен/ дигитален риалити формат на НБУТВ, проследяващ цялостния процес в дните на събитието;

1.3.3. Кинофестивалът “Ню уейв“, създаден от проф. Людмил Христов в департамент „Кино, реклама и шоубизнес“, успял да покаже на публиката стотици вдъхновяващи филми на чуждестранни и български студенти. Важен ход за НБУТВ е да се превърне в платформа и за тази продукция;

1.3.4. „Театрална совалка“ - нов проект на НБУ – инициатива на департамент „Театър“. Модерен и високотехнологичен проект, който успя да отговори светкавично на извънредните условия след появата на Ковид -19 и да запознае дигитално публиката с най-атрактивните спектакли, които университетът е създал и създава през годините. Тази продукция е отново изключително подходяща за споделяне в каналите на университетската телевизия;

1.3.5. „Майсторски клас“ на стетовноизвестната оперна прима Райна Кабаиванска, превърнал се от години в емблема на професионалното практическо образование на най- високо ниво в НБУ. Бъдещата университетска телевизия има невероятната възможност да представя постиженията на Школата на Райна Кабаиванска, създавайки филми, репортажи, осъществявайки и живи включвания от всяка точка на света, където се намират творците, които прославят България и успехите на НБУ в областта на оперното изкуство.

ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА 1.

Развитието на университетска телевизия е важно условие днес за подобряване на корпоративния университетски имидж. Световните успехи в създаването на работещи университетски медии са следствие от натрупване на дългогодишен опит в разработването на най-подходящи концепции. Част от локалните проблеми в развитието на работеща качествено и устойчиво българска университетска телевизия са предподставени от липсата както на производствен ресурс, така от липсата на ангажиран достатъчен експертен персонал в комбинация с липсата на институционално разбиране за спецификите и нуждите на такава инициатива.

Не само пандемията от Ковид 19, но и технологичното развитие на интернет, социалните мрежи и медии, които младите хора днес припознават единствено като средство за забавление и получаване на информация, превръщат създаването на конвенционален телевизионен ефир за бъдещата НБУТВ в неактуално предложение. Преминаването в дигиталния свят на едни от най- успешните в световен мащаб университетски медии доказват твърдението.

Производствените ресурси на НБУ за създаване на НБУТВ на този етап показват известни пропуски в концепцията и последователността в етапите на реализация, както и в оформянето на крайна и ясна цел. Съществува разминаване в разбиранията как НУБТВ ще функционира, а заедно с това и прилежащата мащабна технологична база в РТЦ на НБУ. На този етап все още няма ясна програма и сформирани пълни екипи, които да реализират и ръководят бъдещата университетска медия. От друга страна продукцията на НБУ под формата на множество интересни, полезни и важни събития продължава да нараства и да търси активно подходящи начини за изява пред широка аудитория.

ГЛАВА 2. ВЪЗМОЖНИ ПОСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА НБУТВ.

Втора глава е насочена изцяло към характеристика на младото поколение днес, неговите специфични търсения в съдържанието и формата на информационните послания, от които то осъзнато се нуждае. В основата на проучването стоят съвременни изследвания, интервюта и книгата „Поколение Z на работа“ /автор Дейвид Стилмън/. В главата се прави опит за извеждане на възможности пред НБУТВ като образователна социална мрежа /платформа/ и се излага нова авторска идея в начина, по който с помощта на съвременни технически възможности, всеки член на университетската структура би могъл да се превърне освен в потребител /зрител/ и в автор на телевизионно съдържание. Разглежда се вариант за интеграция на НБУТВ в образователния процес.

2.1. Поколение Z. Характеристика на новите потребители и новите създатели на аудиовизуално съдържание днес.

Днес, благодарение на интернет, медийната инфраструктура се определя от устройства, свързани в много органична, трудно контролируема и почти изцяло децентрализирана структура. Тази форма не се нуждае от прекалено скъпо оборудване, един директор и работници, които да изпълняват определени команди, за да съществува, както при конвенционалните ефирни телевизии. Тя се подчинява само и единствено на ресурс от лични дигитални връзки, отвъд времето и пространството, между повече от един милиард свързани мозъци. Тяхната колективна работа, а не едноличният авторитет, може единствено да определя кои послания ще бъдат възприети и запомнени от потребителите и кои ще бъдат пропуснати или забравени.

Това явление ясно обяснява отхвърлянето на стандартната телевизия като модел от младите хора. Въпреки своето интерактивно развитие, никоя телевизия все още не предлага равна роля на създатели и потребители на съдържание, каквато социалните платформи в интернет успяват да предоставят. В света на поколението Z животът се случва повече паралелно отколкото последователно. За постигане на успех, пред него днес, от една страна стоят нивата на познание и умения, които получава, а от друга скоростта и качеството, с които би могло да ги придобие и използва паралелно. В книгата си „Кратки отговори на големите въпроси“ Стивън Хокинг казва, че бъдещето на младите „ще зависи повече от науката и технологиите, отколкото бъдещето на всяко друго поколение преди тяхното. Те трябва да знаят за науката повече от онези преди тях, защото тя е част от ежедневието им по един безпрецедентен начин“.³

---

³ Хокинг, Стивън. *Кратки отговори на големите въпроси*. Издателска къща „Бард“, 2018 г., с. 231

2.2. Изграждане на НБУТВ като вид социална мрежа. Проект за непрекъснато паралелно създаване и разпространение на дигитално аудиовизуално съдържание от всички в НБУ/ „Проектът“/.

Създаването на телевизионна университетска медия в НБУ със сигурност е необходимо да се съобрази с новия модел на децентрализация, роден от виртуалния свят, за да постигне широка популярност сред младата аудитория в реалния свят и това със сигурност не би означавало конвенционална форма на телевизия, а възможна, например, социална дигитална мрежа, включваща в себе си като компонент форма на университетска телевизия. Възможността за паралелно излъчване, качване и гледане на материали, а не последователно следене на програма, би била със сигурност по-атрактивна за младите, доколкото подражава на най-познатите им платформи, чрез които се осведомяват за света и комуникират помежду си.

В изследването се прави преглед на историята на няколко от най-известните и влиятелни световни социални мрежи и как именно опитът им за прилагане на цензура и силна централизация стои в основата на техния провал.

В текста се посочват възможните ползи при евентуално развитие на НБУТВ под формата на социална мрежа с интегрирани видеоканали :

- създаване на привлекателен корпоративен имидж на НБУ в средата на младите;
- създаване на връзки между групи хора с идентични интереси както в основната им, така и в множество периферни сфери на занимание;
- генериране на мащабни потоци от образователно съдържание със специфично насочване към аудиторията;
- модерна непрекъсната и неограничена комуникация по всяко време;
- провеждане на масови виртуални събития;
- постоянно разширяване на аудиторията.

Възможни стъпки за изграждане на НБУТВ като работеща актуална социална мрежа и постигане на изброените по-горе цели:

- създаване на тематични директории /блогове, влогове и др./, съответстващи на образователните програми и административните дейности в университета;
- създаване на профили на преподаватели, студенти и администрация като ползватели и създатели на съдържание;
- създаване на чат между всички потребители в реално време – частен и общ;
- създаване и интегриране на телевизионния канал и подчиняване на програмите му според нуждите на мрежата;
- интегриране и модернизиране на виртуалните класни стаи в рамките на структурата.

Изпълнението на съответните етапи в създаването и развитието на бъдещата НБУТВ под формата на социална мрежа е дълъг, сложен и особено зависим от външни промени процес. Най-важната предпоставка за успех, обаче, е осъществяването на обучение на целия човешки ресурс на НБУ за постигане на качествена аудиовизуална продукция, без което съществуването на дори частично децентрализирана структура е обречено на провал или на посредствен резултат, при това постигнат бавно. Това е и мой основен мотив да предложа и развия в дисертацията авторски проект, който би могъл да се превърне в своеобразно начало в развитието на НБУТВ като вид социална мрежа.

„Проект за непрекъснато паралелно създаване и разпространение на дигитално аудиовизуално съдържание от всички в НБУ/ „Проектът“/

Мотиви за създаване на проекта.

Към края на 2021 г. в структурата на НБУ съществуват 30 департамента и центрове. Информация за тяхната дейност в момента се разпространява сред обществеността в известна степен нерегулярно и често пъти с тясна насоченост, основно към проявилите предварително интерес към определени теми потребители. Качеството на голяма част от създадената от името на НБУ аудиовизуална продукция, откриваща се в различните платформи, използвани от университета за връзка с потребителите, е незадоволително в някои аспекти, но най-силно личи в техния технически вид като продукт. За съжаление, на този етап съдържанието не успява да отговори напълно на стандартите на студентите за модерно и актуално виртуално пространство. Необходимо е да се повишат резултатите в средната гледаемост на публикуваните в интернет видеа от името на НБУ. А в услуга на тази цел може да се осъществи именно „Проектът“.

Любопитната и полезна информация, която НБУ генерира за единица време паралелно всеки ден, е невъзможно да бъде отразена и показана едновременно от малък професионален екип, обслужващ дейностите в РТЦ на университета, макар и подпомаган от студенти. За съжаление, съвсем основателно, търсенето на алтернативни решения на този казус и работата с неподготвени в сферата хора, желаещи да се изявят, показвайки продукция в каналите на НБУ, води до резултати, вредящи на общия корпоративен имидж на НБУ като модерна институция. Разбира се, ако по заснемане на всички университетски дейности работи единствено професионален екип, биха възниквали също множество спорове и въпроси относно избирането на приоритети по смисъла на това кое е и кое не е важно и/или по-важно да бъде отразено и излъчено за ограниченото време, с което този екип разполага. Проблемът в случая е, че по този начин справедливо решение за страните няма. Каквато и да е формата на регулация на количеството продукция, която да бъде отразена, не може да се прояви действително обективност в критериите и особено в удовлетворяването на търсенията на всеки един настоящ или бъдещ ползвател на информационните канали на НБУ, тъй като интересите на участниците в комуникацията се различават коренно. И този факт предопределя не само

нуждата от създаване на дигитални канали и подканални по интереси без ограничено време, вместо конвенционална телевизия с последователна програма и твърда времева рамка, но и нуждата от много повече хора, които да работят по изграждане на образа на НБУ в публичното пространство, създавайки качествена продукция без задължително да са тесни специалисти в областта на филмопроизводството. За целта обаче те трябва да бъдат добре обучени, защото количеството не бива да вреди твърде силно на качеството.

Етапи в реализацията на проекта

Необходими стъпки в реализацията на „Проект за непрекъснато паралелно създаване и разпространение на дигитално аудиовизуално съдържание от всички в НБУ/ „Проектът“/:

1. Закупуване на комплекти мобилна техника за заснемане и звукозапис извън територията на НБУ, необслужваща локалните нужди на РТЦ.
2. Осигуряване на работещи монтажни станции в РТЦ на НБУ, лаптоп/и за постпродукция и помощ при нужда от монтажист на РТЦ.
3. Организиране на кратко, базово обучение на лица от всички департаменти и центрове на НБУ- неспециалисти в областта на аудиовизията за създаване на видео съдържание. Подготовка, заснемане и монтаж на видеоуроци по темите от екип на РТЦ.
4. Създаване на активен канал и акаунти в мрежата на НБУТВ на всеки департамент и център /в случай, че има липсващи към момента, както е в профила на НБУ в youtube/.
5. Зачисляване на избран студент от специалност „Кино и телевизия“ като постоянен сътрудник към определен департамент или център за целия му период на следване.
6. Мотивиране на ангажираните страни за активно, регулярно участие в проекта.

В изследването са разработени подробно изброените точки.

2.3. Включване на НБУТВ в образователния процес.

Пандемията Ковид-19 се превърна в едно от най-големите световни предизвикателства в сферата на образованието, засягайки повече от 90% от обучаващите се. Много страни се ориентираха към изцяло онлайн базирано дистанционно обучение, за да гарантират непрекъснатостта на учебния процес. Въпреки това, „около 826 милиона ученици (около 50%) в световен мащаб се оказаха без достъп до компютър у дома, според скорошно проучване на Статистическия институт към ЮНЕСКО . Около 706 милиона обучаващи се нямат достъп до интернет, а 56 милиона живеят в райони, които не са обхванати от мобилни мрежи. Много държави трябваше бързо да намерят ефективни решения, а телевизията и радиото се оказаха добра алтернатива в контекст, в който

осъществяването на онлайн обучението не беше възможно⁴. Взимайки предвид това технологично разделение, повечето страни по света също използват телевизионни и/или радио-базирани програми за прилагане на дистанционно обучение. Тези действия, обаче, според изследванията на ЮНЕСКО не се оказват достатъчно ефективни поради няколко причини:

- липса на достатъчно образователно съдържание, създадено в подходящ формат – аудиовизуален;
- трудност пред страните за удовлетворяване на нуждата от създаване на образователно съдържание качествено и за кратко време;
- липса на изградени и ефективно работещи партньорства в проектиране и излъчване на образователното съдържание;
- необходимост от комуникация и сътрудничество между образователни специалисти и професионалистите в аудио-визуалния сектор за производство на образователни програми;
- липсата на ноу-хау и опит в наблюдението и оценката на ученето.

Пред бъдещата НБУТВ и НБУ като институция се изправя невероятната възможност новата университетска медия да се превърне в липсващата връзка между нуждите на основните страни в тази сложна световна комуникация. При това не в развиването на собствена ефирна програма, а именно в създаването на висококачествено образователно телевизионно съдържание на световно ниво, обърнато към теми – стълбове на общественото образование по целия свят. С оглед на постигнатото и търсеното в споменатия международен опит, разгледан по –подробно в текста, пред НБУ съществува перспективата да измисли и изгради специфично авторско ноу-хау отвътре, което да споделя под формата на продукция в сътрудничество и у нас, и с целия свят. Забавянето и в технологичен и в културно-социален план на някои по-слабо развити страни, в Африка например, ще имат изключителна нужда от телевизионни форми на обучение / по данни от 2020 години отново на ЮНЕСКО обучаващите се в региона дистанционно, които нямат достъп до интернет, са около 74 % /. Огромен пазар, на който продукцията на НБУТВ може да бъде разпространявана чрез ефирите на външни национални и регионални телевизии.

Чрез анализ на изложената информация в текста се прави за първи път предложение за диференциране на бъдещата аудиовизуална продукция за НБУТВ, според сложността на нейното създаване. По този начин определените модули ще могат да бъдат насочени максимално подходящо към обучаващите в различните етапи от своето следване в НБУ.

---

⁴ *Learning through radio and television in the time of COVID-19 (unesco.org)*

ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА 2

Младите поколения днес не гледат конвенционална форма на телевизия и трудно биха могли да намерят мотив за нейното създаване в традиционните параметри, които тя си поставя. Децентрализацията и моделите на общуване в социалните мрежи показват съвсем различен подход в начина, по който се осъществява споделянето на идеи с аудитория сред младите. Чувствително са размити границите между автори и потребители на съдържание. Постепенно те се превръщат в едно и също лице на комуникацията. Необходимо е да се съобразим с тази трансформация, както и с разбирането на това съвременно „phygital“ общество, което не приема света в последователност. По тази причина е важно НБУТВ да предложи алтернатива, не само по смисъла на съдържание, но и по форма. В отговор на тази тенденция НБУ може, чрез създаването на социална мрежа на университета, да интегрира НБУТВ като канал/и в нея. В опит да заработи стратегията ще е необходим катализатор в създаването и насочването на общо аудиовизуално /и телевизионно/ съдържание в университетското дигитално пространство, на който е посветен „Проектът“

Експлоатация на високотехнологичната база в РТЦ на НБУ, насочена като концепция главно за реализация на професионална телевизионна продукция /вече не толкова актуална спрямо разбиранията на младите хора/ на бъдещата университетска медия и обучение, би могла да срещне интересите на студентите и техните преподаватели в създаването на образователни телевизионни филми под формата на комплексни научно-развлекателни поредици, които да се насочват към разпространение в национални и чуждестранни конвенционални телевизионни ефири.

ГЛАВА 3. НОВАТОРСКИ ПОДХОДИ В СЪЗДАВАНЕТО НА АКТУАЛНО СЪДЪРЖАНИЕ ЗА НБУТВ.

Третата глава описва постигнатото в практическото изследване на възможностите на НБУ, РТЦ и екипите от студенти и преподаватели да създават телевизионно съдържание за бъдещата НБУТВ. От първо лице се анализират грешки, пропуски в реализаторските решения, в търсене на начини за справяне с трудните казуси, изправящи се пред успешната реализация на проекта двустранно в процесите на обучение и на телевизионна дейност. Тук по-конкретно се обръща внимание на програмни предложения от проф. д-р Иво Драганов за бъдещата НБУТВ, разгледани през производствените възможности на НБУ и РТЦ към момента. За финал се добавят конкретни идеи за развитието на бъдещата НБУТВ, както и форма за тяхното действително осъществяване.

3.1. Реализирани проекти в изследване на настоящите възможности пред НБУТВ и РТЦ на НБУ в периода 2020-2022 г.

3.1.1 Създаване на първото изцяло виртуално студентско предаване на НБУ „Език под лупа“.⁵

Предизвикателство пред споделянето на тематичния ми план със студентите през пролетния семестър на 2020, беше да успея своеобразно да трансформирам техния „phygital“ свят, който бях започнала все повече да разбирам в процеса на проучванията ми, в изцяло дигитален, което за мен и професионалната ми квалификация на режисьор беше свършено ново. Въпреки това, взех решение да не променям задачата, която бях възложила на целия поток от мои второкурсници, близо 80 човека, да създадем заедно, в рамките на пролетния семестър на 2020 едно празнично телевизионно предаване, което да посветим на 24-ти май – Денят на славянската писменост и култура. Предаването беше измислено, заснето, монтирано и разпространено изцяло дигитално, превръщайки се в Първото изцяло виртуално студентско предаване на НБУ.

Въпреки множеството трудности бяха осъществени над 300 часа онлайн комуникация, публикуване на десетки страници съдържание във „Facebook“ и електронните пощи до пълната организация и осъществяване на проекта, който се превърна в едно над тричасово културно развлекателно предаване. В него бяха включени виртуални срещи чрез нашите онлайн водещи- актьорите Елена Петрова и Севар Иванов с писателите Теодора Димова, Рене Карабаш и Лило Петров, с режисьорите Стефан Командарев, Ники Илиев и проф. Георги Дюлгеров, с актьорите Снежина Петрова, Силвия Лулчева, Александър Сано, Нури Яшаров и Яна Маринова, с медийните специалисти Ани Цолова и проф. д-р Иво Драганов, с преподавателите проф. Людмил Христов, проф. д-р Петя Александрова, проф. д-р Васил Гарнизов, доц. д-р Кристиян Постаджиян, доц. д-р Илия Кожухаров, доц. д-р Йордан Ефтимов и д-р Николай Милев, както и с много много студенти.

Сред преимуществата на проекта бяха събирането на доказателства в подкрепа на основната хипотеза в настоящата ми разработка, че НБУТВ – бъдещата университетска телевизия, може да се реализира успешно под формата на дигитална мрежа и алтернатива на конвенционалните телевизии, включваща в себе си и канали, и подканални в собствена видеоплатформа. Експериментът доказа, че бихме могли да създаваме и гледаме телевизия изцяло дигитално в процеса по създаването ѝ и едновременно с това, провеждайки онлайн обучение. „Език под лупа“ до този момент е единствената аудиовизуална инициатива от подобен мащаб, реализирана от НБУ без никаква инвестиция от страна на университета, под формата на финансов ресурс, но със 100% интелектуална инвестиция.

---

⁵ <https://nbu-video.nbu.bg/bg/pyrvo-digitalno-studentsko-predavane-ezik-pod-lupa>

Недостатъци на проекта се откриха в невъзможността за реално присъствие на терен по време на заснемането, студентите разполагаха с ограничени възможности за придобиване на практически опит в пресъздаването на реална телевизионна среда. От друга страна, времето необходимо за реализация на проекта в случая надвишаваше многократно нужното в една реална телевизионна среда. Очерта се за първи път ясно нуждата от трансформация на учебния план в програма „Кино и телевизия“ за осъществяване на качествено обучение чрез телевизионен проект.

3.1.2. Първо хибридно студентско предаване на НБУ „Професия:Студент“⁶

В края на 2020-та, отново със студенти, заснехме първото хибридно телевизионно предаване на НБУ със заглавие „Професия: Студент“ с времетраене над 100 мин. То отново беше част от колективна практическа задача, която поставих на обучаващите се във втори курс към департамент „Кино, реклама и шоубизнес“. Темите в предаването успяха да запознаят зрителите с основните проблеми, които вълнуват студентите преди, по време на, и непосредствено след завършване на висше образование. Част от гостите в „Професия:Студент“ бяха министърът на образованието Красимир Вълчев, психологът Мадлен Алгафари, журналистът Кузман Илиев, режисьорът Магърдич Халваджиян и актрисата Мартина Апостолова. Основната цел на този проект беше да се стартира реалната практическа дейност в РТЦ на НБУ по създаването на собствена студентска тв програма след неговото официално откриване. За съжаление, втората вълна от коронавирус и наложените нови ограничения осуетиха не малка част от реалните ни намерения, но не изцяло.

Желанието ми за експеримент и подобряване на резултите от „Език под лупа“, както и нуждата от включване на РТЦ в производствения процес, за максимално приближаване на обучението до модела на стандартните телевизии, ме насочиха към осъществяването на нов хибриден тв проект, в който всички анонси от предаването бяха заснети изцяло в Тв студио в РТЦ, а дискусиите виртуално.

В резултат от работата се появи нуждата от повече /достатъчно/ хора, които да изпълняват всяка функция в телевизионния комплекс, заявявана многократно в доклади и на управленски срещи с ръководството на НБУ. Анализът на постиганатото сочи категорично нуждата от развитие на допълнителни курсове по монтаж, защото оборудването на ТВ студиен комплекс изисква познаването на програмата AVID Media Composer.

---

⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=tuhz-4zwwg4k>

3.1.3. „Лицата на НБУ”⁷

Поредицата „Лицата на НБУ“ стартира през пролетния семестър на 2021г. и беше заснета и монтирана изцяло на територията на НБУ и РТЦ. Нейното първо издание беше насочено основно към ръководителите на департаменти и центрове в НБУ. Целта ѝ беше да запознае настоящите и бъдещи студенти с хората, определящи посоките на развитие на образованието в университета. Под формата на около 5 минутни визитки, участниците в проекта отговаряха на комплекс от въпроси в предварително съставена от мен матрица. Матрицата имаше функцията на обединяващ корпоративен елемент, който да ни запознае за кратко време с професионалистите като хора и обратното, избрали НБУ за свое призвание.

Поредицата „Лицата на НБУ“ беше първата заимствана идея от подобни серии, реализирани в студентската поредица SVA Subway Series Hall of Fame на School of Visual Arts в Ню Йорк⁸. В реализацията на този проект за първи път направих опит да пресъздам почти изцяло типичен работен ден в телевизия за екипите от студенти, които бяха включени в задачата. Снимачният график позволи/наложи осъществяването на два курса от различни години в реализацията на видеата. Студийните интервюта се осъществяваха в РТЦ, а снимките за покрития се реализираха паралелно с екипи от по-напреднали студенти на територията на целия кампус.

След завършване на предаването отново се направи извод, че реорганизация на програмите би била ефективно решение за бъдещи проекти. Положителните страни на „Професия: Студент“ са много. За първи път се разполагаше с време за изработка на оригинална графична визия под формата на шапка към проекта, направена от колегите от специалност „Графичен дизайн”. Създаден беше модел с времетраене, съдържание и визия, който е подходящ за серийно продължение в множество тематични посоки и от студенти на НБУ самостоятелно.

3.1.4. „Времето на Европа”⁹

Поредицата „Времето на Европа“ беше първият проект изцяло заснет в ТВ студио на РТЦ в НБУ. Сериите бяха осъществени в средата на 2020 г., като те останаха първата и единствена до този момент инициатива на РТЦ, произведена изцяло професионално. В 13 епизода по около 15 минути предаванията дискутират темата за бъдещето на Европа след излизане на документа на Европейската комисия за осъществяване на Зеления пакт и процеса на цифровизация в Европейския съюз. Участниците в поредицата бяха едни от

---

⁷ <https://www.facebook.com/officialNBU/videos/232178259078865>

⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=gjqYu5en1IA> , *Линк към серия на SVA Subway Series Hall of Fame: Paula Scher*

⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=FZjUBNqSC10>

най-изявените и известни политици, учени, висши администратори и журналисти в България, а водещ и автор на проекта беше доц. д-р Антоний Гълъбов.

Поредицата беше изцяло финансирана от НБУ на всички етапи от нейната реализация – организация, наем на декор, заплащане на професионалисти за всички снимачни и постпродукционни дейности, необходими за зъвършване на проекта. Категорично „Времето на Европа“ остава най-сериозното аудиовизуално постижение на продукцията, реализирана на територията на РТЦ на НБУ до днес. Сред създателите на проекта бяха проф. Людмил Христов, проф. д-р Иво Драганов, инж. Кирил Гоцев, сценографът доц. Боряна Минчева, операторът Мартин Чичов, екипът на РТЦ. И макар и осъществена практически едновременно с тестове на техническото оборудване в РТЦ като връзки в комплекса, продукцията постигна изброените високи резултати главно заради професионалната експертиза на всички участници в проекта, както и на финансовата инвестиция в тематичния декор.

3.1.5. Изводи от реализираните досега проекти за бъдещата НБУТВ

На този етап в РТЦ на НБУ все още не е реализирана истинска тв продукция, обхващаща, например, дискуссионно студио с интеграция на графични елементи /шапка, надписи, теми/, видеоматериали и включвания на живо от различни обекти. За тази цел става ясно, че липсват достатъчно на брой специалисти, ангажирани едновременно за работа в РТЦ. Основен проблем пред осъществяването на каквато и да е форма на истинска тв програма е липсата на закупена техника за външни снимки към ТВ студиен комплекс, специално за нуждите на НБУТВ. Техниката на УФЦ за външни снимки на този етап е единственият спасителен пояс за проектите, реализиращи форма на телевизионна продукция в и за НБУ, но тя съвместява твърде много дейности.

3.2. Преглед и анализ на предложените от проф. д-р Иво Драганов идеи и предавания за бъдещата програма на НБУТВ и изследване на възможността за тяхната реализация към настоящия момент.

В резултат от направените емпирични изследвания под формата на телевизионна продукция за НБУТВ в текста се прави опит за сравнение и анализ къде и по какъв начин се срещат идеите и практически осъществените инициативи до момента. Изследват се възможности пред РТЦ и НБУ да създават предложените от проф. д-р Иво Драганов телевизионни форми. В точката конкретно се разглеждат идеите в концепции за „Новини“ и „Публицистика“.

3.2.1. Концепция „Новини“

Перспективата пред бъдещата НБУТВ да създава свои собствени новини е важна стъпка в контекста на цялостното разбиране за създаване на телевизия въобще. В своята идейна концепция за бъдещата НБУТВ проф. Драганов предлага серии от 10 - минутни новинарски блокове на всеки кръгъл час и 3-минутни техни вариации на всеки половин час в програмата на НБУТВ. В тях основна цел ще бъде да се „достигне до младата аудитория чрез излъчването на научна, образователна, политологическа, социологическа, гражданска, екологична, естетическа информация, бизнес и спорт¹⁰“, като основен акцент е проследяване на развитието на тема на деня. В проекта се описва също предложение и за създаване на централна вечерна информационна емисия с дължина 30 минути излъчвана „на живо“ от 20:30ч. Това провокира нуждата в изследването да се разработи подробен и задълбочен модел според готовността на НБУ, РТЦ и потенциалния екип от специалисти и студенти да осъществят проект за Новини. Разбира се, направените до момента изводи сочат възможности в много по-скромнен обем и честота на излъчване от изложените, както и необходимост от допълнителен ресурс, с какъвто днес НБУТВ не разполага.

3.2.2. Концепция „Публицистика“

В общата си концепция „Публицистика“ проф. Драганов предлага множество интересни теми. Според него мисията на НБУТВ е да предложи програми, които образоват и „цивилизоват аудиторията в социален, културен и духовен аспект“¹¹. В концепцията се поставя акцент върху усвояването на средства от ЕС и осъществяване на европейската ни интерграция, върху изграждането на мост между бизнеса и науката; да се разискват важни обществени проблеми и да се коментират теми, свързани например с „интерграция на обществени групи в неравностойно положение“.

Проучването показва, че всички изброени предложения съдържат идейна рамка с едно или няколко изречения, но не включват план за реализация и ясен модел. Впечатление прави времетраенето на изброените предавания, голяма част от които предвидени за реализация в ТВ студиото на РТЦ в НБУ /макар и включващи и множество външни снимки/. Осъществяването на идеите би ангажирали изцяло техниката в РТЦ и работните места, на които трябва да се провежда паралелно и учебен процес. В този случай се изисква рамкиране на предложенията по различен начин.

В търсене на варианти за практическа реализация на част от предложенията на проф. Драганов бяха създадени изброените в предната глава телевизионни предавания и някои по-кратки форми.

---

¹⁰ Драганов, Иво. *Четвъртата възможност – университетска телевизия. Издателство на Нов български университет, 2017 г., 150*

¹¹ Драганов, Иво. *Четвъртата възможност – университетска телевизия. Издателство на Нов български университет, 2017 г., 147*

ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА 3.

Образованието на студентите в сферата на телевизионната дейност чрез интензивна практика в конкретни проекти постига високи резултати в овладяването на спецификите на материята. Изброените и анализирани в изследването телевизионни предавания направиха първите крачки в създаването на нова форма на обучение, аргументирайки нуждата от реорганизация на учебния процес за всички студентски потоци, ангажирани в създаването на бъдещата НБУТВ / подход, задължително използван във всички успешни модели на университетски телевизии по света/.

Програмните идеи на проф. д-р Иво Драганов, изложени в концепцията му за бъдещата НБУТВ в „Четвъртата възможност – университетска телевизия“, са актуални по съдържание и днес, но формата на тяхната реализация спрямо днешните условия, предпоставена от възможностите на НБУ, РТЦ и световните тенденции, се променя активно сега и ще запази подобна динамика вероятно и в бъдеще.

ГЛАВА 4. Нови идеи и предложения за бъдещата програма на НБУТВ.

В четвъртата глава се предлагат аргументирано конкретни нови идеи за развитието на бъдещата НБУТВ, както и форма за тяхната действителна реализация.

4.1. Концепция за развитие на НБУТВ под формата на два дигитални канала: НБУТВ и НБУТВ филм по моделите на National Geographic Channel и Netflix

Още в началото на моето изследване споделям мнението, че НБУТВ може да се отличи като канал и да продава добре своя продукция, само ако съумее да предложи свой висококачествен краен продукт. В този смисъл дори да разбираме телевизионната работа като осъществяване на продукция „на конвейър“, защото ефирът никого не чака, трябва да мислим повече и за крайния резултат, а не само за количеството продукция и за процеса по създаването ѝ. В търсене на тази възможност в Глава 4 правя опит да систематизирам възможностите пред разделянето на типа продукции за НБУТВ в два канала. Те биха могли да бъдат НБУТВ филм и НБУТВ, като в единия основните аудиовизуални форми ще целят постигане на професионално качество (ще бъдат създавани от преподаватели, експерти и напреднали студенти) и НБУТВ, канал, в който ще могат да се публикуват всякакви актуални продукции, създавани от всички членове на университетската среда с помощта „Проектът“, изложен в точка 2.2. и реализирани в голямата си част извън РТЦ, освобождавайки по този начин професионалния ресурс за дейността на НБУТВ филм.

4.2. НБУТВ като НБУТВ филм по примера на National Geographic Channel

В точката се прави подробен анализ на производствените специфики на характерни поредици в каналите на National Geographic и перспективата те да срещнат възможностите на експертите и студентите в НБУ. Обръща се внимание специално на документалните филми с игрални възстановки с цел да се открият общите интереси на повече департаменти и програми в НБУ. Развива се идея за насочване на сюжетите в документалните поредици към обща образователна цел с перспектива за развитието им в комплексни обучителни програми в цели научни и културни направления. Възможността пред НБУТВ чрез създаването им е да разпространи продукцията и в страните, в които за студентите липсва достъп до дигиталния свят и които все още дистанционно се обучават с помощта на телевизионни и радио програми.

Показват се сравнително идентични аудиовизуални примери от поредицата „Произход“¹² и от продукции на НБУ¹³ в подкрепа на твърдението, че за бъдещата университетска телевизия е възможно да догони световните примери.

Добавена е също и статистика¹⁴, потвърждаваща силата на National Geographic не само като телевизионен канал, а и като социална медия, превърнала се в лидер в световните класации през последните години.

---

¹² <https://www.youtube.com/watch?v=3wvAQGxWRQQ> , Оригинален трейлър на поредицата *ORIGINS: The Journey of Humankind*

¹³ <https://www.youtube.com/watch?v=A9nlQCZy7Ro> музикален клип, заснет от студенти на НБУ

¹⁴ <https://socialmediaweek.org/blog/2017/11/national-geographic-became-1-brand-social-media/>

4.3. Научнопопулярни и образователни филмови поредици, подходящи за НБУТВ филм, по модели от платформата Netflix

В точката се описват модели на документалните поредиците „Explained“¹⁵ и „Abstract“¹⁶, едни от най- популярните продукции в платформата Netflix. Те имат както образователен, така и развлекателен характер, притежават форма, възможна за реализация от множество преподаватели и студенти в НБУ, а също и изключително широки драматургични рамки, които биха позволили на всички представители на университетската среда да се превърнат в автори на съдържание. Поредиците разглеждат всякакви научни и културни феномени, представени обективно чрез силата на факта и субективно през призмата на емоцията и вдъхновението на героите. Прави се паралел между описаните документални серии и новата популярна продукция на университета „Лицата на НБУ“.

4.4. Документални, научнопопулярни и образователни филми, създадени от преподаватели, студенти на НБУ в департамент „Кино, реклама и шоубизнес“, подходящи за програмата на НБУТВ филм.

В точката се прави преглед на филмови продукции на НБУ, създадени през последните години, с цел да се акцентира върху важността в събирането на архив и заснемането на научнопопулярни продукции с качествена аудиовизия за бъдещата университетска телевизия.

4.5. Програма на НБУТВ

Изключително важно е за програмата на НБУТВ създаването на продукции, освен като самостоятелни фрагменти, и като свързващи елементи между своите канали, първоначално два – НБУТВ и НБУТВ филм. Така например НБУТВ може да даде възможност на една сравнително „безотпадна технология“ в процесите по създаване на НБУТВ филм. Това означава постоянното заснемане и монтаж, например, на мейкинги от филмовите процеси, включващи кадри от работата по продукциите за НБУТВ филм, интервюта с техните създатели, обучителни видеа под формата на мини тюториали за използването на специфични снимачни практики.

НБУТВ може да произвежда рекламни материали, промотиращи продукцията и на двата канала, като с времето и натрупването на повече материали да създаде телевизионно студийно предаване за кино, в което да представя продукциите и авторите на НБУТВ филм например.

НБУТВ би могла да продължи поредицата „Лицата на НБУ“ като представя героите на филмите, заснети за НБУТВ филм, обслужвайки и различни цели на публикациите чрез различната форма в съответните послания.

---

¹⁵ <https://www.netflix.com/bg/title/80216752> линк към поредицата Explained

¹⁶ <https://www.netflix.com/bg/title/80057883> линк към поредицата Abstract: The Art of Design

НБУТВ би могла да реализира всевъзможни кратки форми като репортажи, анкети, подкастове на всякакви теми, да отразява актуални събития, да излъчва свои новини, да предоставя платформа на множество преподавателски и студентски влогове, да излъчва видеа от създаване на курсови проекти.

4.6. „НБУТВ представя“ – магазинно предаване

Изводите след анализ на предложения на проф. Драганов, както и опитът, натрупан до този момент в НБУ по създаване на телевизионни продукции, насочват вниманието към перспективата НБУТВ за начало на своята дейност да създаде едно единствено по-дълго магазинно предаване с месечна регулярност, а с времето и седмична, което да интегрира всевъзможни теми и форми, които да представляват както студийни дискусии, така също и всичко, изброено до момента като възможни форми за НБУТВ / включително фрагменти и от програми за НБУТВ филм и архиви/. Работното заглавие, което предлагам в текста е „НБУТВ представя“.

„НБУТВ представя“ ще цели да има своя изключително гъвкава форма, която да предостави територия за студенти, преподаватели и всички будни хора със смислени аргументи да изразяват личното си мнение. Възможност, която нито един класически телевизионен канал в България не предлага вследствие на множество различни причини.

Драматургичната структура трябва да позволи отделни теми и фрагменти да бъдат публикувани във и независимо от цялото в тематичните подканални на департаментите в НБУ в „youtube“ / в случай, че се вземе решение НБУТВ да заработи по този начин/, които с времето ще развият своите дигитални профили още по-добре. Предаването е изключително подходящо да покаже най-доброто от продукцията, реализирана чрез „Проектът“, развит във втора глава.

Формата на предаването реално би могла да обхване съдържателни и визуални елементи от сутрешните, обедни и вечерни блокове в конвенционалните телевизии у нас, но с подчертано по-свеж подход в начина, по който ще се отправят посланията към аудиторията, т.е. да доближава повече аудиовизуалните популярни модели в дигиталния свят, стремейки се да открие основната черта в предпочитанията на поколението Z - персонализацията на всичко в живота, както и емоцията, с която то възприема света и която иска да открива като зрител.

Целта на свободната форма на предложеното единствено предаване е да позволи на качествените продукции и идеи да се развият, а след време по метода на естествения подбор да се отделят в самостоятелни продукции, в случай, че бъдат припознати от аудиторията на НБУТВ. В дисертацията се предлага производствен модел за седмична регулярност, изпитан в програми на университетската телевизия на Владимирския държавен университет в Русия.

ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА 4.

В образователните филми, които НБУТВ филм предстои да създава, трябва да се търси приоритет в избора на общовалидните теми, които са част от науката навсякъде по света, а не намиращи се изцяло и само в специфичните ни регионални търсения и постижения. Разбира се, НБУ няма капиталите на National Geographic и Netflix, с които ще е трудно да се сравнява в много посоки по отношение най-вече на изградения авторитет сред зрителите, но нито една от тези компании не предлага в крайната си продукция последователна образователна система в конкретно научно направление, каквито в бъдеще може да разработи НБУТВ със своите преподаватели и студенти.

Разделянето на бъдещата телевизия на НБУ във възможни два канала/НБУТВ филм и НБУТВ/ би подпомогнало следването и постигането на различни цели. Би осигурило поле за изява и обучение, както на студенти, така и на преподаватели, като в резултат постигне както повишаване на общото културно ниво на средата, така и засилване на добрия корпоративен имидж на институцията, превръщайки се в пример за успешен модел за университетска телевизия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Развитието на университетска телевизия на НБУ е важно условие днес за подобряване на корпоративния университетски имидж. Световните успехи в създаването на работещи университетски медии са следствие от натрупване на дългогодишен опит в разработването на най-подходящи концепции. Част от локалните проблеми в развитието на работеща качествено и устойчиво българска университетска телевизия са предпоставени от липсата както на производствен ресурс, така от липсата на ангажиран достатъчен експертен персонал в комбинация с липсата на институционално разбиране за спецификите и нуждите на такава инициатива.

Не само пандемията от Ковид- 19, но и технологичното развитие на интернет, социалните мрежи и медии, които младите хора днес припознават единствено като средство за получаване на информация и забавление, превръщат създаването на конвенционален телевизионен ефир за бъдещата НБУТВ в неактуално предложение. Преминаването в дигиталния свят на едни от най-успешните в световен мащаб университетски медии доказват твърдението.

Производствените ресурси на НБУ за създаване на НБУТВ на този етап показват пропуски в концепцията за последователността в етапите на реализация, както и оформяне на крайна и ясна цел. Съществува разминаване в разбиранията как НУБТВ ще функционира, а заедно с това каква ще е основната роля на прилежащата мащабна технологична база в РТЦ на НБУ. На този етап все още няма ясна програма и сформирани пълни екипи, които да реализират и ръководят бъдещата университетска медия. От друга страна продукцията на НБУ под формата на множество интересни, полезни и важни събития продължава да нараства и да търси активно подходящи начини за изява пред широка аудитория.

Децентрализацията и моделите на общуване в социалните мрежи показват съвсем различен подход в начина, по който се осъществява споделянето на идеи с аудитория сред младите. Чувствително са размити границите между автори и потребители на съдържание. Постепенно те се превръщат в едно и също лице на комуникацията.

По тази причина е важно НБУТВ да предложи алтернатива, не само на съдържание, но и на форма. В отговор на тази тенденция НБУ може чрез създаването на социална мрежа на университета да създаде НБУТВ като дигитални канал/и в нея. В опит да заработи стратегията започна и търсенето на необходим катализатор в създаването и насочването на общо аудиовизуално (и телевизионно) съдържание в университетското дигитално пространство- утре НБУТВ, който успя да се създаде идейно в „Проектът“.

Експлоатацията на високотехнологичната база в РТЦ на НБУ, насочена като концепция главно за реализация на професионална телевизионна продукция /вече не толкова актуална спрямо разбиранията на младите хора/ на бъдещата университетска медия и за обучение, би могла да срещне общите интереси на студентите и техните преподаватели чрез създаване на образователни телевизионни филми, под формата на комплексни научно-развлекателни аудиовизуални поредици, които да се разпространяват в национални и чуждестранни конвенционални телевизионни ефири. Изключителна ниша, според проучени световни изследвания, се открива именно пред обучителните телевизионни програми, които да предоставят достъп до образование на многомилionen студентска аудитория по света, която днес все още няма достъп до интернет.

Образованието на студентите в сферата на телевизионното производство чрез интензивна практика в конкретни проекти, създадени под формата на курсови задачи и емпирични изследвания за дисертацията, показва високи резултати в овладяването на спецификите на материята. Изброените и анализирани в изследването телевизионни предавания направиха първите крачки в създаването на нова форма на обучение в НБУ. Проектите изведоха категоричната нужда от реорганизация на учебния процес за всички студентски потоци, ангажирани в дейностите на бъдещата НБУТВ /подход, задължително използван във всички успешни модели на университетски телевизии по света/. Категорично НБУ трябва да започне спешно работа по разработването на нова форма на обучение, извън разработените административни рамки, чрез която да осигури оптималните условия за създаването на НБУТВ и предоставянето на образование на нови и нови студенти, желаещи да придобият знания и умения в областта на аудиовизията / а и не само/.

НБУТВ трябва да открие начин да насочва реално полезно съдържание към своите зрители, за разлика от практиката в любимите на „Z“ поколенията социални мрежи и онлайн канали, където не малка част от споделяното съдържание е повече в интерес на чужди комерсиални нужди, разминаващи се с тези на самия зрител. Шанс НБУТВ да надделее над този феномен трябва да се търси в предлагането на интересна програма с гъвкава форма, лесно адаптираща се към промените. Разгръщането на „Проектът“, според мен, се явява подходящата алтернатива на конвенционалната телевизионна

продукция, която да позволи на обучаващите се и преподаващите в университета да изразяват свободно своите възгледи и позиции.

По този начин и двата възможни бъдещи канала на НБУТВ (НБУТВ филм и НБУТВ), предложени в дисертацията, ще реализират свои цели и биха успели да осигурят поле за изява и обучение и на студенти, и на преподаватели, като в резултат ще повишават както общото културно ниво на средата в прогрес, така и корпоративния имидж на институцията, превръщайки се в пример за успешен модел за университетска телевизия, който да бъде следван.

Разбира се, ако има една дума, която бих извела като ключова в края на моето изследване, то това е думата „екип“. Задължително условие за превръщането на НБУТВ в успешно начинание е в пряка зависимост от възможността правилните, но и достатъчните на брой специалисти, да се включат активно в проектите. Изследването ми показва ясно, че множество дейности по обезпечаване на телевизионната продукция, например в РТЦ на НБУ, е необходимо да се извършват паралелно, създаването на качествена телевизионна програма е следствие от изпълнението на всички първоначални етапи. Това значи, че изготвянето на програма, оформянето на бюджет за бъдещата НБУТВ, актуализирането на стъпките в реализацията на проекта за РТЦ, както и допълването на липсващите експертни позиции и техника в комплекса са първата стъпка, за реалното осъществяване на проекта. Всяка друга форма на последователност би осуетила достигането до истински успешен проект за университетска телевизия на НБУ. Разбира се, за да бъдат осъществени всички описани намерения в текста, трябва да се оформи и следва една дългосрочна визия, с ясен план за поетапно изпълнение на отделните процеси, възникващи с развитието на НБУТВ с времето. Вероятно, точно НБУТВ би могла да се превърне в основното ново най-голямо предизвикателство, изправящо се като кауза на НБУ за следващите 30 години.

РЕЗУЛТАТИ

„Университетската телевизия на НБУ между опита и новаторството“ като няколкогодишно изследване на перспективите и трудностите в създаване на проекта за НБУТВ постигна няколко съществени резултата:

- Изследва възможностите за създаване на телевизионни проекти в университетската структура на НБУ чрез изцяло завършени успешно предавания

и поредици, създадени от преподаватели и студенти, с помощта на нова техническа база и в условията на пандемични ограничения;

- Изследва и предложи адекватен съвременен модел за създаване на университетска телевизия под формата на диференцирани дигитални канали, всеки от които с мисия за осъществяване на обучителен процес;
- Изследва и разви в етапи нов авторски проект („Проект за непрекъснато паралелно създаване и разпространение на дигитално аудиовизуално съдържание от всички в НБУ/ „Проектът“/“), който да привлече целия човешки ресурс на НБУ като институция в създаването на НБУТВ;
- Анализира практически предложените съществуващи теоретични концепции за НБУТВ, като в резултат разви актуална концепция за програмите, които НБУТВ да създава като университетска медия;
- Изследва и предложи уникален модел за реализация на систематизирани телевизионни обучителни поредици, които да бъдат разпространени както под формата на бизнес модел, така и възможни за споделяне във вид на хуманна помощ за многомилionна световна аудитория от обучаващи се, която не притежава достъп днес до дигиталния свят.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Айзъксън, Уолтър. *Стив Джобс*. Издателство „СофтПрес“, 2011
- Айолов, Петър. *Краят на истината и технологията на интернет медиите*. Медиadiaлог, брой:4, 2018, ISSN 2535-0846 IF/IR
- Айолов, Петър. *Банален глобализъм vs Електронен национализъм (функционирането на националната комуникационна система и интернет медиите*. Медиadiaлог, брой 2, 2017, ISSN (ONLINE): ISSN 2535-0846 IF/IR
- Айолов, Петър. *Моделът „Производство на несъгласия в Интернет“*. (Формиране на общественото мнение в онлайн медиите в България 2015 – 2016). Дисертационен труд, ФЖМК, СУ „Св. К. Охридски“, научен ръководител : проф. д-р Венцислав Бондиков
- Алтър, Адам. *Неустоими*. Издателство „Хермес“, 2018
- Беъм, Джордж. *Марк Зукърбърг, момчето милиардер*, Издателство „Локус“, 2016
- Гоцев, Кирил. *Краят на телевизионното програмиране*. НБУ, Годишник на департамент „Масови комуникации, 2011
- Драганов, Иво. *Четвъртата възможност – университетска телевизия*. Издателство на Нов български университет, 2017
- Драганов, Иво. *Особености на телевизионния мениджмънт*. Издателство „Валентин Траянов“, 2014
- Драганов, Иво. *Телевизионното програмиране в общия аудиовизуален контекст*. Издателство на Нов български университет, 2012
- Дерменджиева, Грета. *Онлайн журналистика. Медиите в дигиталния свят*. Университетско издателство „Св .Кл. Охридски“, 2012
- Кош, Ричард. *Код за успех: Опростявай*. Издателство „Локус“, 2018
- Лозанова, Лилия. *Акценти в медийното образование*. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, 2017
- Лъкет, Оливър. *Социалният организъм*. Издателска къща „Кръгзор“, 2017
- Маклуън, Ерих и Маршал. *Закопи на медиите*. Изд. на СУ „Св.Кл.Охридски“, 1995 г.

- Маклуън, Маршал *Да разберем медиите*
- Николова, Райна. *Телевизионната програма на обществената телевизия. Публично-правни аспекти*. Издателство Сиби, 2004
- Петков, Стойко. *Аудио-визията*. Рой комюникейшън, 2016
- Петрова, Надежда. *Танцът и риалити шоуто*. С.2015
- Пицути, Марко. *Скрити манипулации - Забранената революция*. Издателство „Атеа Букс ЕООД“, 2015
- Платон. *Държавата*. Издателство „Изток-Запад“, 2014
- Попова, Жана. *Жанрове и форми на забавлението в телевизията*. Издателство „Полиграфюг“, 2016
- Тийл, Питър. *От нула до едно*. „Книгомания“, 2019
- Фидлър, Роджър. *Медиаморфоза. Да разберем медиите*. Издателство „Кралица Маб“, 2005
- Халачев, Любомир. *Направи си сам... Обществена телевизия*. Издател НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, 2000
- Халачев, Любомир. *Изкуството да бъдеш продуцент*. Издателство „Колибри“, 2017
- Харари, Ювал Ноа. *Сапиенс. Кратка история на човечеството*. Издателство „Изток-Запад“, 2016
- Хокинг, Стивън. *Кратки отговори на големите въпроси*. Издателска къща „Бард“, 2018
- Юнг, Карл Густав. *Човекът и неговите символи*. Издателство „Леге Артис“, 2015
- Amy Schmittauer. *Vlog like a boss*. Author Academy Elite., 2017
- David Stillman *Gen Z @ Work*. Harper Collins , 2017
- MacLuhan, Marshall. *Understanding Media: The Extensions of Man*. N.Y.:McGraw-Hill, 1964
- MacLuhan, Marshall. *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*. London: Routledge & Kegan Paul, 1962,
- Rebecca Rowell. *YouTube: The Company and Its Founders*, ABDO, 2011

<https://www.forbes.com/sites/julianmitchell/2015/05/14/social-network-television-is-the-next-wave-of-digital-entertainment/#67a4581675af>

<https://www.lifewire.com/social-tv-guide-to-the-basics-2655307>

<https://www.chronicle.com/page/The-Chronicle-of-Higher/609?cid=cheftr>

<https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/jul/26/young-people-tv-news-know-about-the-world-media>

<https://www.businessinsider.com/facebook-the-tv-like-social-network-2017-5>

<https://www.lcibs.co.uk/the-role-of-social-media-in-education/>

<https://www.techlearning.com/tl-advisor-blog/25-social-networks-media-sites-for-education>

<https://rg.ru/2019/03/04/kak-otnositia-k-televideniiu-molodoe-pokolenie.html>

<https://cyberleninka.ru/article/n/studencheskoe-televidenie-za-rubezhom-iz-opyta-velikobritanii>

<http://cheloveknauka.com/universitetskoe-televidenie-kak-instrument-formirovaniya-korporativnoy-kultury-vuza>

<https://sibac.info/journal/student/47/130438>

<https://hbr-russia.ru/management/upravlenie-personalom/p25401>

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложенията съдържат линкове към изброените тв предавания и поредици на НБУ, както и видео, аудио и текстови интервюта с преподаватели, ръководители и ангажирани лица с дейността на РТЦ в НБУ.

1. Интервю с проф. Людмил Христов, директор на РТЦ в НБУ /дек., 2021, видео/
<https://youtu.be/LTs-A1VAObg>
2. Интервю с доц. д-р Кристиян Постаджиян, декан на БФ в НБУ /дек., 2021, видео/
<https://www.youtube.com/watch?v=24mbqn8xBhY>
3. Интервю с г-жа Елена Гюрова, ПР -Външни комуникации в НБУ /ноем.,2020, видео/
<https://www.youtube.com/watch?v=2Sa5TRbfzKA>
4. Интервю с доц. Снежина Петрова, р-л на департамент „Театър“ в НБУ /ян,2022, аудио/
<https://www.youtube.com/watch?v=1wrVZz4UZQM>
5. Интервю с д-р Николай Милев, преподавател в деп. „Кино, реклама и шоубизнес“ /дек.,2021, приложен текст /
6. Интервю с г-н Петър Петров, адм. мениджър УПИЗ „УФЦ“ в РТЦ /дек., 2021, приложен текст/
7. „Език под лупа“ – първо виртуално студентско предаване на НБУ /2020/
<https://nbu-video.nbu.bg/bg/pyrvo-digitalno-studentsko-predavane-ezik-pod-lupa>
8. „Професия: Студент“ – първо хибридно студентско предаване на НБУ /2020/
<https://www.youtube.com/watch?v=tuhz-4zwg4k>
9. „Времето на Европа“ – тв поредица с автор доц. Антоний Гълъбов / 2020/
<https://www.youtube.com/watch?v=FZjUBNqSC10>
10. „Лицата на НБУ“ – поредица визитки на ръководители на департаменти в НБУ / 2021/
11. <https://www.facebook.com/officialNBU/videos/232178259078865>